Utbildning om samarbetssamtal

Barnets bästa

Barnets rätt att komma till tals

Skellefteå 20201103

MYNDIGHETEN FÖR
FAMILJERÄTT OCH
FÖRÄLDRASKAPSSTÖD

Utbildning om samarbetssamtal

www.mfof.se

Skellefteå 20201103-04

MYNDIGHETEN FÖR
FAMILJERÄTT OCH
FÖRÄLDRASKAPSSTÖD

Hur många barn berörs av föräldrarnas separation?

- 2,2 miljoner barn bor i Sverige
- 25 procent bor inte med båda sina föräldrar
- Årligen berörs 65 000 barn av föräldrarnas separation
- De flesta föräldrar har fortsatt gemensam vårdnad om barnen
- 28 procent av barnen bor växelvist hos föräldrarna
- 47 procent bor hos sin mamma
- 25 procent bor mest hos sin mamma, mest hos sin pappa eller hela tiden hos sin pappa

Hur många barn berörs av samarbetssamtal?

Antal samarbetssamtal, upplysningar samt utredningar om vårdnads, boende och umgänge vid oenighet. År 2016–2020.

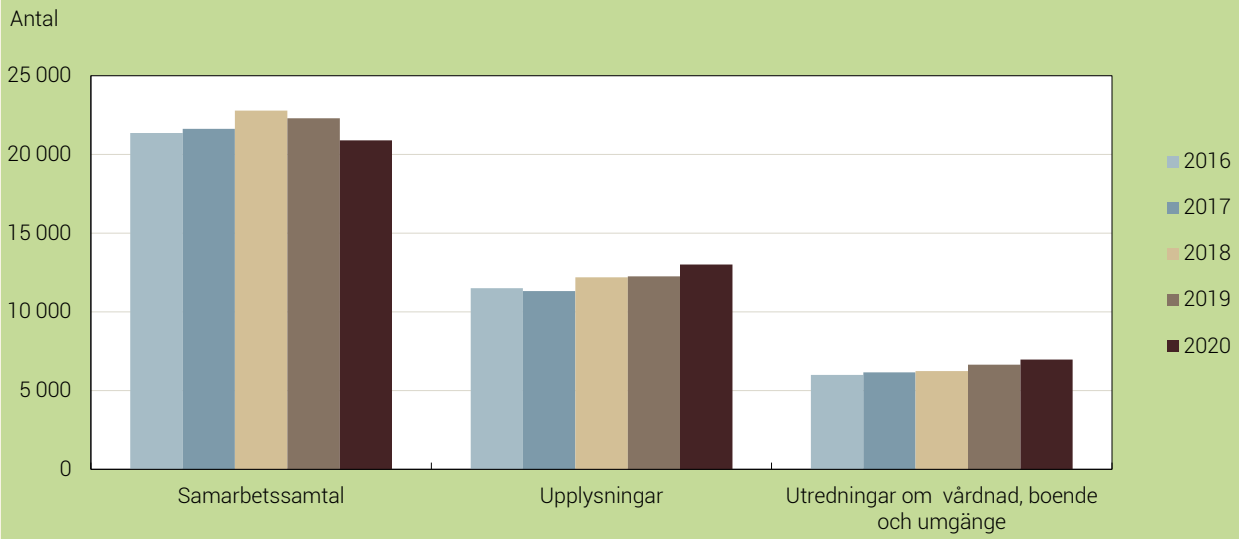

Källa: Mängdstatistik familjerätt, MFOF

Samarbetssamtal

I vilken omfattning kommer barnet till tals?

78 procent av samtalsledarna svarade

att det var relativt ovanligt, att de mycket sällan eller aldrig hade kontakt med barnet inom ramen för samarbetssamtal.

Barnkonventionen

Svensk lag 2020

Skellefteå 20201103-04

MYNDIGHETEN FÖR
FAMILJERÄTT OCH
FÖRÄLDRASKAPSSTÖD

Barnkonventionen

41 artiklar rör barns rättigheter

1990 – Sverige ratificerade konventionen

2020 – Svensk lag

Barnkonventionen kortfattad

Unicef – handbok

FN:s kommitté för barnets rättigheter – 23-24 kommentarer för tolkning

Vägledning vid tolkning (Ds 2019:23)

Barnkonventionen

54 artiklar varav 41 berör barns rättigheter

- Artikel 2 handlar om alla barns lika värde och rättigheter
- Artikel 3 handlar om barnets bästa
- Artikel 6 understryker varje barns rätt till liv, överlevnad och utveckling
- Artikel 12 lyfter fram barnets rätt att uttrycka sina åsikter

Barnets bästa

i konvention och lag

Skellefteå 20201103-04

MYNDIGHETEN FÖR
FAMILJERÄTT OCH
FÖRÄLDRASKAPSSTÖD

Barnets bästa

Artikel 3 barnkonventionen

- Beakta vad som är barnets bästa (Tidigare komma i främsta rummet)
- Gäller oavsett vem som vidtar åtgärden
- Barnets situation, behov och intressen ska alltid beaktas i beslutsfattandet.
- Om andra intressen väger tyngre – redovisa varför

6 kap. 2 a § Föräldrabalken

- Barnets bästa ska vara avgörande

ska då fästas avseende särskilt vid

- risken för att barnet eller någon annan i familjen utsätts för övergrepp,
- att barnet olovligen förs bort eller hålls kvar eller
- annars far illa,
- och vid barnets behov av en nära och god kontakt med båda föräldrarna

Bedömning av barnets bästa

Att tänka på

- En sammanvägning av barnkonventionens, samhällets, forskningens, barnets, nätverkets och beslutsfattarens definition av innebörden i begreppet
- Ett individuellt perspektiv
- Ett generellt perspektiv
- Enligt föräldrabalken ska förutom risken för att barnet far illa och barnets åsikt även **fästas avseende vid föräldrarnas förmåga att sätta barnets behov främst och ta ett gemensamt ansvar i frågor som rör barnet.**

Barnets rätt att komma till tals
Barnets rätt till delaktighet

MYNDIGHETEN FÖR
FAMILJERÄTT OCH
FÖRÄLDRASKAPSSTÖD

Barnets rätt att komma till tals

Barnkonventionen

1. Konventionsstaterna ska tillförsäkra det barn som är i stånd att bilda egna åsikter rätten att fritt uttrycka dessa i alla frågor som rör barnet, varvid barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad

2. För detta ändamål ska barnet särskilt beredas möjlighet att höras, antingen direkt eller genom företrädare eller ett lämpligt organ och på ett sätt som är förenligt med den nationella lagstiftningens procedurregler, i alla domstols- och administrativa förfaranden som rör barnet

6 kap. föräldrabalken

Vad gäller?

- När det gäller utredningar ska utredaren försöka klarlägga barnets inställning om det inte är olämpligt (6 kap. 19 § FB).
- När det gäller upplysningar framgår att utredaren ska höra barnet om det inte är olämpligt (6 kap. 20 § FB).
- När det gäller samarbetssamtal – saknas lagstiftning men det framgår av förarbeten att barnet bör komma till tals
- MFoFs Allmänna råd

Barnets åsikter

Barnets rätt att själv berätta om sin situation

- För att kunna avgöra vad som är barnets bästa måste det enskilda barnet som ärendet gäller sättas i centrum samt dess berättelse och inställning synliggöras
- Det räcker således inte att bedöma barnets bästa utifrån forskning och beprövad erfarenhet, utan det berörda barnet måste själv få uttrycka vad som är hans eller hennes bästa

Barnets åsikt

ska vägas in i bedömningen

- Lagstiftningen bygger på stor respekt för barnets egen åsikt
- För att lagstiftningen ska fungera för barnets bästa måste frågan om barnets åsikt hanteras professionellt och varsamt

Ålder och mognad

Barnets åsikter bedöms i förhållande till ålder och mognad

- Bedömningsgrunderna ålder och mognad är likvärdiga och ska därmed tillerkännas lika stor betydelse. Åldern är som regel oproblematisk att avgöra, men barnets mognadsgrad kan vara avsevärt svårare att bedöma.
- Socialtjänstlagen - mognad handlar om förmågan att förstå och bedöma vilka konsekvenser den aktuella frågan får.
- Barnrättskommitténs kommentar - mognad avser förmågan att förstå och bedöma konsekvenserna av en särskild fråga. Med mognad menas också barnets kapacitet att uttrycka sina åsikter om frågorna på ett rimligt och självständigt sätt.
- Mognad kan också beskrivas som i vilken grad någon har olika förmågor. Det kan exempelvis handla om att kunna hålla flera perspektiv samtidigt, kunna väga risker och möjligheter samt fördelar och nackdelar mot varandra samt tänka långsiktigt

Barnets rätt till information

Barnet ska kunna förstå informationen

- Möjligheten att få information
- Att få relevant information
- Ta emot och förstå den information som lämnas
- Kontinuerlig information under ärendets gång
- Anpassa informationen till situationen, barnets ålder, mognad och tidigare kunskaper

Barnkonvention har blivit lag

Innebär det att barnets rätt att komma till tals utökas?

- Nationell lagstiftning är i hög grad anpassad till barnkonventionen. Barns rätt att bli hörd är i stor utsträckning redan reglerad.
- Rätten att bli hörd enligt barnkonventionen innebär således ingen oinskränkt rätt att barnet självt ska höras.
- Finns det begränsningar i nationell lagstiftning så gäller barns rätt att bli hörd med dessa inskränkningar.

MYNDIGHETEN FÖR
FAMILJERÄTT OCH
FÖRÄLDRASKAPSSTÖD

Tack!

mfof.se